

Gaja Kos

Marjan Kovačevič Beltram: *Jakobova lestev in druge zgodbe.*

Ilustriral Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladika, (Knjižna zbirka Stopinje/Mladika), 2009.

V kakšnem primeru presekamo gordijski vozle? Kdaj vzkliknemo: “Kocka je padla!”? Kdaj se borimo z mlino na veter? Kakšen človek je usmiljeni samarijan? Je jabolko spora posebna sorta jabolka? Prisposoba za kaj je Avgijev hlev? Kakšno delo je sizifovo in kakšna zmaga Pirova? Je viteško ravnanje nujno povezano z vitezi? Kdo je prvi zavpil “Hevreka!” in kdaj lahko isto izrečemo sami? Kakšno zvezo ima ahilova peta s peto? Kakšen kompleks je Ojdipov? In, navsezadnje, od kod izvirajo vsi izrazi in kakšne zgodbe in okoliščine so jih porodile?

Odgovore na zastavljena vprašanja in številne druge razlage bo nadebudni bralec našel med stranmi *Jakobove lestve in drugih zgodb*, knjige, ki je nekakšna dopolnjena oziroma razširjena sinteza knjig *Babilonski stolp in druge zgodbe* in *Odisejada in druge zgodbe* istega avtorja. V prvo knjigo je zbranih trideset zgodb, v drugo petindvajset, v pričujočo pa sedemdeset, poleg zgodb iz prve in druge knjige tudi nekaj novih. Pričujoča knjiga je tako bržkone tudi sklepno dejanje tega knjižnega projekta, katerega predhodnice so revijalne objave v reviji Kekec.

V vse tri so zbrane zgodbe iz “duhovne zakladnice davne človeške zgodovine”, kot lahko preberemo v predgovoru oziroma v popotnici knjigi, v kateri bomo našli ne samo priročen oris vsebine, temveč tudi jasen odgovor na vprašanje, kaj je avtor želel: “Pripovedna besedila so razvrščena v tri skupine. Zgodbam iz grške mitologije sledijo svetopisemske zgodbe, tem pa še zgodbe o pomembnih zgodovinskih dogodkih in osebnostih. Iz njih izvirajo številni izrazi, rekla, pregovori, ki jih v prenesenem pomenu tudi danes pogosto uporabljamo v vsakdanjem življenju, da bi z njimi označili nekatere aktualne dogodke in pojave, posebne človeške lastnosti, značaje ljudi, njihova dejanja idr. Ob pomanjkljivi klasični izborazbi se

večkrat zgodi, da nekatere izmed njih napačno uporabimo. Če pa že poznamo njihov današnji preneseni pomen, ne poznamo njihovega izvora. Prav to je spodbudilo avtorja pričujoče knjige, da se je na izviren način lotil celostne razlage nekaterih najbolj zanimivih in najpogosteje uporabljenih izrazov, izrekov, pregovorov itd.”

Knjigo *Jakobova lestev in druge zgodbe*, v primerjavi s prvima dvema, zaznamuje nekoliko drugačen format (višji, a ožji), povečan obseg, notranjost, ki je oblikovalsko malenkost bolj dovršena in bolj sistematična – bolj očitna je delitev zgodb na tri že omenjene sklope. V prvih dveh knjigah je dejanska delitev razvidna le iz kazala in ovitka, v sami knjigi pa si zgodbe sledijo druga za drugo brez jasnih mejnikov. Koncept seveda ostaja isti, prav tako ilustrator, za katerega je bil preudarno izbran Zvonko Čoh, ki je nedvomno zaslužen za vizualno privlačnost knjige. Pred bralcem vstajajo slikovite svetopisemske podobe, prizori iz grške mitologije in utrinki iz različnih zgodovinskih obdobij, ki so jih zaznamovali genialni umi, drzneži in kako drugače izstopajoči in pomembni. Na mnogih ilustracijah lahko občudujemo dinamične množične prizore, na drugih lahko pogled popasemo na številnih detajlih, na tretjih se utegnemo čuditi domiselnim upodobitvam ali pretanjenemu prehajanju barv oziroma njihovih odtenkov ter prehodom med svetlobo in temo. Čohu skratka uspe ustvariti prepričljivo vzdušje, najsi bo napeto, moreče, grozljivo, spokojno ali razuzdano. Večina ilustracij je sicer iz prejšnjih dveh knjig, kar je glede na naravo knjige povsem razumljivo, zbrane med enimi platnicami pa, če si besede izposodim pri avtorju predgovora Janezu Mušiču, čisto zares delujejo kot “galerija umetniških podob”, ki so paša za oči same po sebi, neodvisno od vsebine besedil.

Koncept knjige *Jakobova lestev in druge zgodbe* (pa tudi njenih dveh predhodnic) je torej zanimiv, izviren in tudi priročen, takšen predvsem v svojem prizadevanju za splošno razgledanost mladih bralcev in nemara tudi kakega starejšega. Po branju izbranih zgodb bo napačna raba rekov ali zadrega ob njihovem nerazumevanju verjetno le še gladko pozabljena preteklost. Knjiga hkrati oživlja grške mite in svetopisemske zgodbe ter razlaga markantne zgodovinske dogodke in dosežke, ki imajo v praktično sežeti in ilustrirani obliki vsaj med nekaterimi mladimi bržkone precej boljše možnosti, da bodo brani, kot jih imajo, denimo, obsežne Schwabove *Najlepše antične pripovedke*, *Biblija* ali puščobni zgodovinski učbeniki. Prav sežetost je sicer tudi tista, ki nekaterim zgodbam odvzame nekaj mika, dramatičnosti, dinamike, sugestivne moči in očarljivosti, a konec koncev razkošno podajanje zgodb ni glavni namen tega dela.